

SLOVENSKI SOKOL.

GLASILO SLOVENSKE SOKOLSKE ZVEZE.

Štev. 9.

V Ljubljani, 25. septembra 1908.

Leto V.

Narodnima mučenikoma Ivanu Adamiču in Rudolfu Lundru večen spomin!

Sokoli! Častite njun spomin s tem, da ste dosledni, neizprosni narodnjaki vedno in povsod in proti vsakomur, pred vsem pa proti sebi samim!

Ne trpite na sebi ni najmanjše mlačnosti, ni najmanjše popustljivosti! Plamen narodne navdušenosti, ki ga naj vam trajno neti spomin na mladi, nedolžni žrtvi 20. septembra, naj vas podžiga k mirnemu, pa za povzdigo našega naroda tem izdatnejšemu delu, k vztrajnemu delu pred vsem na sebi samih:

Izpopolnjujte se, dovršujte se, množite svoje telesne, svoje duševne, svoje nравstvene moči, zakaj ž njimi množite delavno moč, gospodarsko in kulturno silo našega naroda, ki edina bo odločevala v njegovem boju za obstanek!

V to delo vas izpodbujaj vedno in vedno spomin na nedolžno prelito kri naših bratov, ki jima bodi

neminljiva slava!

DR. V. M.

Proste vaje.

(Dalje.)

Iz prednoženja not in zanoženja not moremo tudi izvesti te loke, pa samo v eni smeri, namreč „ven“, na pr. iz prednoženja not: „v loku (ven) prinožiti“: skozi prednoženje, odnoženje, zanoženje ven, v loku ob najkrajši poti v prinoženje; iz zanoženja not: „v loku (ven) prinožiti“: skozi zanoženje, odnoženje, prednoženje ven, v loku ob najkrajši poti v prinoženje. Ne moremo pa iz teh dveh položajev narediti kroga, ker nas ovira stojna noga.

Pač pa moremo tu gibu od prednoženja not do prednoženja, oziroma od zanoženja not do zanoženja pritačniti krog. Na pr. iz prednoženja not: „v krogu ven prednožiti“, to je: iz prednoženja ven do prednoženja, odtod skozi prednoženje ven, odnoženje, zanoženje ven, v loku ob najkrajši poti skozi prinoženje v prednoženje. —

V zgoraj navedeni označbi „v loku (ven) prinožiti“ smo navedbo smeri „ven“ dali v oklepaj kot ne neobhodno potrebno, ker je lok tu le v eni smeri mogoč in smer torej samo po sebi umevna. Istotako je samo po sebi umevna smer pri polukrogih, pri katerih se noga ves čas giblje v vodoravni ravnini (ne torej skozi prinoženje) in ki so torej identni z loki, omenjenimi pod I. (loki v vodoravni ravnini). Na pr. iz prednoženja z desno: „v loku zanožiti“: s tem je gib nedvomno označen. Razumeti je v loku „ven“, torej na desno skozi odnoženje. Sicer moremo še drugače preiti iz prednoženja v zanoženje, namreč skozi prinoženje. Tega giba pa ne moremo že več imenovati loka (nazaj) v tem zmislu, kakor mi rabimo naziv lok, ker nima za loke v našem zmislu (vodoravne, oziroma s prehodom iz ene ravnine v drugo z lokom ob najkrajši poti) ničesar značilnega več: niti se giblje noga pri njem v vodoravni ravnini, niti prehaja kje v loku ob najkrajši poti v drugo ravnino. Ni torej niti lok v vodoravni ravnini, niti lok s pre-

hodom iz ene ravnine v drugo, identen je marveč s prehodom ves čas v bočni ravnini, skozi prinoženje. Ta prehod pa imenujemo, kakor pod a) (najkrajša pot) omenjeno, kot običajnejši prehod po najkrajši poti, kratko „zanožiti“. Ostane nam torej za gib iz prednoženja v zanoženje samo en lok in ta samo v eni smeri: da ga označimo, zadostuje torej „v loku zanožiti“.

Gib, pri katerem se giblje noga, četudi ne v vodoravni ravnini, pa vsaj na enem mestu v loku ob najkrajši poti, pa nam je še vedno imenovati lok. Na pr. iz prednoženja ven: „v loku not zanožiti“. Tu se premika noga iz prednoženja ven v loku ob najkrajši poti do prinoženja in odtod v ravni ploskvi (v bočni ravnini, po najkrajši poti) do zanoženja. V nasprotni smeri se giblje noga ves čas v vodoravni ravnini. Ta gib je nazvati: „v loku ven zanožiti“.

III. Loki in krogi ob najkrajši poti.

Razen za prehode iz prinoženja v vodoravno ravnino in nasprotno, navedene pod II. pri „lokih in krogih s prehodom iz ene ravnine v drugo“, pa so loki, opisani ob najkrajši poti, uporabni tudi kot samostojni gibi. Pri gibih rok smo take loke kot samostojne gibe izpustili: manj izbočeni bi se neznatno ločili od najkrajše poti, izbočenejši pa le malo od prehodov po daljši poti skozi položaje v raznih ravninah; videli bi se kot slaba izvedba enega ali drugega teh prehodov.*) Pri gibih rok so nam prehodi iz ene ravnine v drugo skozi njuno stičišče**) — z rokami bolje in jasneje izvedljivi — nekak nadomestek za loke ob najkrajši poti (nad njo ali pod njo, oziroma ob njenih straneh). Pri gibih nog smatramo ravno nasprotno za umestno.

*) Glej „Slovenskega Sokola“ III. letnik (1906) na str. 34.

**) Glej „Slovenskega Sokola“ III. letnik na str. 28: „Daljša pot s prehodom iz ene ravnine v drugo“.

Tu bi sicer razloček med loki ob najkrajši poti in med prehodom skozi stičišča raznih ravnin ob točni izvedbi moral biti znatnejši radi večje dolžine nog, toda prehod po daljši poti iz ene ravnine v drugo skozi njuno stičišče je z nogama mnogo težji nego z rokama, da, tuptam točno skoro neizvedljiv, noga zlasti pri hitrejšem izvajanju sili v lok.*) Nasprotno pa tudi lokov radi manjše gibljivosti nog ni moči izvesti docela točno, sempatam sili noga v ravno črto. Praktično imamo torej pri nogah v obeh primerih nekak gib, podoben obema načinoma — tu enemu, tam drugemu —, ta gib pa ima bolj značaj loka nego prehoda v kotu skozi razne ravnine. Zategadelj mislimo, da nam je izpustiti pri gibih nog prehode skozi razne ravnine skozi njih stičišča ter vzeti samo loke ob najkrajši poti. Paziti je, da se izvedejo kolikor mogoče zaokroženo in primerno izbočeno: malo izbočeni bi bili slabo izvedena najkrajša pot.

Istotako je uporabiti v praksi kroge ob najkrajši poti (okoli nje). Izmed mogočih krogov (oziroma lokov kot njih delov) pa bi bilo vzeti samo kroge okoli najkrajše poti od prinoženja do prečnih položajev, in sicer samo v vnanjih prečnih ravninah, torej okoli najkrajše poti do prednoženja ven (z desno ali z levo) in do zanoženja ven (z desno ali z levo), to se pravi črta, ki jo naredo prsti noge pri najkrajšem prehodu do prednoženja ven ali do zanoženja ven, je nekako premer kroga, ki ga je prstom opisati pri teh krogih „ob najkrajši poti“.

*) Nasprotno se pri gibih rok ob hitrejšem gibanju giblje roka le neznamen del pota: le v hipu, ko prehaja skozi stičišče, v loku, s čimer prehod skozi stičišče zaokroži ter olajša, omogoči nepretrgan gib, v ostalem pa je raven gib lahko izvedljiv.

**) Isti gib torej kakor pri prehodu iz prinoženja v lok ali krog v vodoravni ravnini. Glej v prejšnji številki pod II.

Krog okoli najkrajše poti do prednoženja ven z desno (z levo) nasvetujemo imenovati „sprednji krog“ (z desno, z levo), krog okoli najkrajše poti do zanoženja ven z desno (z levo) pa „zadnji krog“ (z desno, z levo). Te kroge, oziroma loke bi lahko še bližje označili kot male kroge (loke) nasproti poprej pod I. in II. opisanim krogom in lokom, ki bi jih lahko nazvali velike kroge (loke). Zadostuje pa za oznako „malih“ naziv „sprednji“ in „zadnji“, dočim bi bilo „velike“ vedno umeti, če imamo naziv „v loku“, „v krogu“ brez kakega pristavka.

Pri sprednjem krogu iz prinoženja na pr. naprej bi bilo nogi izvesti naslednjo pot: skozi zmerno prednoženje, vodoravno prednoženje ven, zmerno odnoženje zopet v prinoženje. Pri tem se ji seveda ni gibati v kotih, temveč gib zaokrožiti in primerno izbočiti. Zmerno prednoženje nam označuje le sredino polukroga do vodoravnega prednoženja ven in zmerno odnoženje le sredino drugega polukroga nazaj do prinoženja. Iz početka se torej giblje noga nekoliko not,**) nekako v loku sredi med zmernim prednoženjem in zmernim prednoženjem not, na koncu kroga pa nekako v loku sredi med zmernim odnoženjem in zmernim zanoženjem not; zlasti na koncu pa te zaokrožitve ni pretiravati, da se ne približamo preveč zanoženju not, ker bi se krog potem videl kot slabo izvedeni „veliki“ krog. Sprednji krog naprej ima potemtakem bolj podolgasto, ob začetku in koncu (ob prinoženju) poostreno obliko. Ista je s sprednjim

krogom v nasprotni smeri (ven) ter z obema zadnjima krogoma („nazaj“ in „ven“); izvedba jim je nalična skozi dotične položaje.

Mogoči so seveda tudi krogi okoli najkrajše poti do ravnih položajev: do prednoženja, odnoženja in zanoženja.*) Imenovali bi jih lahko „sprednji srednji“, „desni (levi) srednji“ in „zadnji srednji“ krog. Ob majhni razdalji med prednoženjem in prednoženjem ven, dalje med odnoženjem in prednoženjem ven, potem med odnoženjem in zanoženjem ven ter med zanoženjem in zanoženjem ven pa bi ta nadaljnja razdelba ne bila praktična.**)

Male kroge moremo pa seveda pričeti in končati ne samo v prinoženju, temveč tudi v kakem drugem položaju, pred vsem v kakem, ki leži v poti teh krogov. Na pr. sprednji

krog iz prednoženja ven zopet v prednoženje ven, ali zadnji krog iz zanoženja ven zopet v zanoženje ven. Dalje moremo te vrste kroge izvesti tudi iz kakega položaja, ki ne leži v poti teh krogov. V to pot in istotako iz nje zopet v prvotni položaj nam je preiti v zaokroženem gibu, kjer in kolikor je to mogoče. Iz zmernega prednoženja not bo na primer pot, ki bi jo naredila noga pri „sprednjem krogu ven“, šla nekako med vodoravnim in zmernim prednoženjem v vodoravno prednoženje ven, odtod skozi zmerno odnoženje in skozi prinoženje ali tesno mimo njega zopet v prednoženje not. (Dalje prih.)

Otvoritev „Sokolskega doma“ v Žireh.

V Žireh, v tem probujenem gorskem kraju, je bil dne 30. septembra t. l. otvorjen ob krasnem vremenu, ob navzočnosti tisočero Slovencev iz Notranjske, Gorenjske in Primorske prvi slovenski dom, posvečen in namenjen telesni vzgoji, prvi slovenski „gymnasion“.

Nad dvatisoč let je preteklo od tedaj, ko je bila na Grškem za vsakega državljana telovadba obvezna, ko so bili državni gimnaziji, namenjeni telesnim vajam, polni grške mladine in moštva, vneto krepečega se v korist sebi, v prid domovini. Po tisočih letih so začeli moderni narodi posnemati stare Grke, graditi telovadnice, da si v njih moške in mladina krepe svoje ude, udovršujejo svoje telo, jačijo svoj duh. Tudi po slovanski zemlji se že dyigajo telovadnice, sokolski domovi. Slovenski Sokoli pa žal doslej nismo imeli lastnih sokolskih domov, letos šele se je prvi zgradil v Žireh.

V tem prekrasnem kraju so se našli preprosti sinovi našega naroda, ki so verjeli besedam neutrudljivega načelnika idrijskega Sokola, br. Novaka, ter ustanovili najprvo odsek

idrijskega Sokola, potem pa samostojno društvo. S telovadbo, s trdim sokolskim delom so sami na sebi preizkusili veliko važnost in vrednost sokolske telovadbe za naš narod. Globoko prepričanje, temeljito razumevanje sokolske misli, neomejeno zaupanje v delo in besede brata Novaka in njegovega marljivega vaditeljskega zbora so rodila v Žireh prvi slovenski sokolski dom. Gotovo se bode hvaležno spominjal rod za rod, ki se bo vzgajal v tem domu, onih zvestih sinov, ki so ne strašče se nasprotnikov, ovir, zasledovanja in truda, zgradili svojim rojakom telovadnico, ta vir moči, svobode, bratstva in enakosti.

Kdor je bil v petek in soboto pred otvoritvijo v bližini „Sokolskega doma“, je videl mravljinčje pridno delo. Od ranega jutra do poznega večera se je delalo. Tu si videl brate telovadce navažati gramoz, tam so postavljali in krasili slavoloke, pa zopet pospravljali v Sokolskem domu in prirejali oder.

V predvečer slavnosti je priredilo dramatično društvo v Idriji predstavo v „Sokolskem

*) Okoli najkrajše poti do položajev v notranjih prečnih ravninah pa ti krogi niso dobro izvedljivi radi stojne noge.

**) Okoli najkrajše poti do odnoženja bi se zlasti tudi videli kot slaba izvedba „velikih“ krogov.

domu", in sicer se je uprizorila narodna igra "Deseti brat". Pevske točke je spremljal godbeni orkester "Struna" iz Idrije. Prostorna telovadna dvorana v Sokolskem domu je bila nabito polna domačega občinstva, ki je pazljivo sledilo igri in konec vsakega dejanja burno aplavdiralo igralcem. Igra je bila skrbno pripravljena, pohvalno je torej omeniti požrtvovalnost idrijskega dramatičnega društva, ki se ni strašilo nastopiti s tako veliko igro (22 oseb), samo da je ugodilo želji domačega občinstva. Vsa čast, zlasti predsedniku g. Fil. Vidicu, ki je vodil vso režijo. — Po igri je bil zelo dobro obiskan komerz, pri katerem je starosta br. Šilc pozdravil došle goste in se zahvalil zlasti dramatičnemu društvu v Idriji za prireditev predstave, br. I. Kavčič pa je nazdravil godbenemu orkestru "Struni" iz Idrije. — Umevno je, da se pri tem tako radostnem večeru ni mogla vzdržati mladina plesa, sobesno ne ob tako vabljeni godbi, kakor je "Struna".

Ko smo se v nedeljo peljali Sokoli iz raznih krajev naše domovine na krasno slavje, je že vožnja proti Žirem pričala, da bo ta dan za Žire velepomemben. Po Poljanski dolini, na Visokem že so nas naši prijatelji pozdravljali, vihrale so slovenske zastave. Bolj ko smo se bližali Žirem, pristrčnejši so bili pozdravi. Tu nas je pozdravljala kmečki gospodar s svojo rodbino, tam gruča mladeničev, tu mimogredoč delavec, tam je skrbna kmečka mati ali ponosna mladenka zaklicala nam zvočni "Na zdar! Na zdar!"

Z gorenjske strani so se pripeljali starosta "S. S. Z." br. dr. Ivan Oražen, starostka "Ženskega tel. društva" v Ljubljani gospa Franja dr. Tavčarjeva ter društva ljubljanski Sokol, Ljubljana II., zagorski, kranjski, škofjeloški, tržiški in šišenski Sokol, od notranjske strani pa Sokol iz Idrije, Logatca, iz Cerkna na Goriškem kot odsek idrijskega Sokola. Vrhničani so prišli peš čez Rovte.

Pozdravit so nas prišle članice-telovadke žirovskega Sokola v krasnih narodnih nošah, prišla nam sta nasproti tudi ženski in moški naraščaj idrijskega in žirovskega Sokola. Bil je to pestrobojen tabor narodnih borilcev, zbranih pred zmagonosnim vhodom v svojo novo trdnjavo.

Ko so čete prikoralale pred Sokolski dom, je čakalo že mnogoštevilno občinstvo otvoritve. V kratkem nagovoru je pozdravil podstarosta žirovskega Sokola došle brate, predsedstvo "Slov. sokolske zveze" in druge goste ter izročil ključ glavnega vhoda Sokolskega doma načelniku žirovskega Sokola. Brat načelnik je nato prisegel, da bode skrbno čuval ta dom, ki je zgrajen za telesno in duševno vzgojo žirovskih Slovencev. Nato je z lepimi besedami poudarjal starosta "S. S. Z." br. dr. Oražen nalogo, smer in cilj Sokolstva in stavil brate iz Žirov, ki so morali mnogo bridkega preživeti do današnjega dne, njih delo, žilavost in vztrajnost vsem drugim sokolskim društvom v zgled. Navdušeno pritrjevanje je sledilo temu govoru. (Konec prih.)

Zlet gorenjskega Sokolstva v Kranju.

(Konec.)

Nato smo odkorakali proti mestu, na čelu z marljivo celjsko narodno godbo.

Ko smo, prišedši čez most, zavili na levo po klancu, pozdravljaj nas je brat Ros z mogočnimi strelji izza starodavnih zidov. Nato se nam je odprl krasen pogled na trg. Slovenske zastave so se kar zgrinjale na obeh straneh, in če si od daleč pogledal po trgu, zdelo se je, kakor bi se prelivala druga v drugo; z oken pa je sipalo navdušeno občinstvo, predvsem vrle kranjske Slovenke, svežega cvetja na Sokole.

Ko smo došli skozi to trobojno alejo pred mestno hišo, smo se razstavili v stik s čelom proti vrlemu mestnemu zastopu kranjskemu, v katerega imenu nas je br. dr. Valentin Štem-

pihar pristrčno pozdravil z naslednjimi besedami:

"Ko se je špartanska mati poslavljala od svojega sina, odhajajočega v vojsko, mu je izrekla željo, da naj se vrne kot zmagovalec, ali pa naj ga prineso mrtvega na ščitih. V mladih letih smo brali to v šolskih knjigah in takrat smo se zgražali nad to krutostjo rodne matere. Danes mislimo o tem drugače, danes vemo, da tiči v tem dogodku kos grške kulture, lep kos grške vzgoje. Ta vzgoja je imela dva smotra: izpopolniti v človeku individualnost do najvišje meje in gojiti živ čut za skupnost. Tem ciljem pa žalibog naša vzgoja ne ustreza. Sistem naše vzgoje ima namen: vzgajati uradnike

duhovnike in vojake — in te tudi vzgaja; nima pa namena vzgajati individualitet, in za to jih tudi ne vzgaja. Če vzraste danes med nami kaka individualiteta, zgodi se to preko naših vzgojevalnih razmer. Zaradi tega naša družba ni zdrava, ni popolna. Naša družba potrebuje prerorenja, potrebuje sveže krvi. In če je kako sredstvo za to, da prerodi, da osveži našo družbo, je to sokolska ideja. Sokolska ideja stremi za izpopolnjevanjem individualitete s tem, da vzbuja in krepi osebno energijo, goji pa tudi zmisel za skupnost po svojih demokratskih načelih, po svoji strogi disciplini. Kar uče Rousseau, Ibsen in Lev Tolstoj v knjigah, to izvajate vi v dejanju. Ta nauk se da izraziti v dveh besedah: nazaj k naravi. Če nam naše vrle Sokolice podare v prihodnjih generacijah obilen, zdrav, krepak špartanski naraščaj, potem bo Slovencev vse drugo povrh dodano. Potem so sigurne naše meje na severu in jugu, potem bo Slovenec zmeren v sreči in v nesreči vztrajen in pogumen, potem bo iskal v nadlogah pomoči v lastni energiji in ne v zunanjih sredstvih; potem bo ojačen gospodarsko in duševno oproščen, potem bodo kakor megla pred solncem izginili predsodki, ki tišče danes našo družbo k tlom in katere naša vzgoja včasih poglablja, dočim naj bi jih odstranjevala, potem bo tudi Slovenec vedel ceniti pomen velikega nauka: nebeško kraljestvo je v vas. Tri stvari so, katere ptica, ki vam je dala ime, posebno ljubi: sonce, zrak in hrepenenje po višavah. Ljubezni do teh stvari potrebujemo mi vsi, potrebuje človeška družba. Vaš posel je, buditi čut za svetlobo, za višave. Kranjsko meščanstvo je v teku let dokazalo, da tiči na dnu njegove duše živ čut za sokolsko idejo, kajti vedno je bilo napredno, ponosno, samostojno. Zaradi tega vam izraža tudi danes vsestransko svoje simpatije. Ustanovitev gorenjske župe je nov korak na polju vaše organizacije. V imenu meščanstva kranjskega mesta vas prisrčno pozdravljam in z željo, da bi bilo vaše delo plodonosno in uspešno, vam kličem v imenu prebivalstva tega mesta ob vznožju častitljivega Storžiča, ki je iz svojih sokolskih višav pred tisočletji zrl na vrvenje Rimljanov, ki je pred stoletji zrl na pustošenje Turkov in ki že stoletja in stoletja zre na veselje in bolesti Slovencev, iskren: Na zdar!"

Zahvalil se je starosta S. S. Z. br. dr. Oražen za krasni sprejem in prisrčne besede br. govornika.

Mogočni klici „na zdar“ so zadoneli po širnem trgu.

Nato so društva shranila prapore in odšla na obed. Obupovali smo že zaradi neprestanega dežja, da se telovadba ne bo mogla vršiti. Vendar proti štirim je dež prenehal, povelje je bilo izdano: Telovadba se bo vršila. Kljub slabemu vremenu se je zbralo na telovadišču in na cesti nad železnico čez 2000 občinstva. Javno telovadbo, ki jo je vodil nadzornik gorenjske sokolske župe, br. Evgen Sajovic, je otvorilo 150 dečkov naraščaja z vajami s palicami v dvojicah. Bil je to naraščaj iz Kranja, z Jesenic, iz Tržiča, z Javornika, iz Škofje Loke in Radovljice. Mnogo dvojic je lepo izvajalo vaje. Časovna skladnost pa se v splošnem ni posrečila; med mladimi telovadci je bilo veliko novincev mlajših društev, tudi so premočena tla izdatno ovirala izvedbo.

Proste vaje članstva je izvajalo 80 telovadcev. Priznati se mora, da je velika večina telovadcev izvajala nelahke proste vaje jako sigurno, tudi lepo, zelo živahno, res z veseljem kljub slabemu, od deževja zmočenemu terenu. Bili so pa tudi bratje vmes, ki jih še ne bi bilo pripustiti k javnemu nastopu. Nesigurno čepenje, zakasneli prehodi iz položaja v položaj, okorno izvedeni izpadi, vse to so hibe, ki so motile zares strumne izvedbe večine drugih telovadcev in manjšale vtisk. Torej telovadcev, ki niso docela kos svoji nalogi, ni pripustiti k javnemu nastopu! Tu je pa brezobzirnost načelnikov umestna in potrebna.

Na orodju je nastopila gorenjska župa v 7 vrstah z 52 telovadci, in sicer: Kranj — miza; gorenjska vzorna vrsta — bradlja; Kranj — konj vzdolž; Loka — bradlja (11 telovadcev za vrsto preveč!); Kranj — koza; Radovljica — bradlja; Jesenice — drog. Občinstvo je z zanimanjem sledilo živahnemu gibanju na telovadišču in ni bilo skopo s pohvalo. Saj pa je bila vobče tudi dobra, seveda v vzorni vrsti najboljše. Skrčenih nog smo malo videli, le pri par, to pa celo sicer boljših telovadcih. Proč s tem znakom površnosti!

Nato je nastopila vzorna vrsta ljubljanskega Sokola na bradlji pod vodstvom zveznega načelnika in staroste ljubljanskega Sokola, brata dr. V. Murnika. Telovadci so izvedli več vrhunskih vaj in tri skupine ter želi mnogo pohvale občinstva.

Zvečer se je vršila v telovadnici kranjskega Sokola veselica. Narodne gospe in

gospice so požrtvovalno stregle Sokolom in občinstvu. Vse je bilo veselo. Med govorniki naj omenim starosto kranjskega Sokola br. Janka Sajovica, ki se je zahvalil vsem za udeležbo in sodelovanje. Br. dr. Kušar je posebno poudarjal, da je naloga naša, braniti slovensko zemljo, da ne pade tujcu v roke. Deželni poslanec br. Engelbert Gangl, ki se je udeležil izleta kot član idrijskega Sokola v kroju, je kot zastopnik delavskega mesta Idrije želel, da

prodre sokolska ideja, ki je vredna, da se zanjo izživi, v zadnjo kmečko kočo. Danes smo defilirali sami pred seboj, gospodarji hočemo biti na svoji zemlji. Mladina naša naj živi! Vsem govornikom so sledili navdušeni klici nazdar.

Prišel je čas odhoda, iskreno je bilo slovo od gostoljubnega Kranja, dragih gorenjskih bratov in prijaznega občinstva. Vsem nam ostane ta dan neizbrisno v spominu. Na zdar!

s + n

Vestnik slovenskega Sokolstva.

Zlet primorskih sokolskih društev v Ajdovščini se je vršil ob najlepšem vremenu dne 8. sept. t. l. Zbrali so se Sokoli iz Gorice, Mirna, Solkana, Trsta in Prvačine. V Ajdovščini jih je pričakoval „odsek goriškega Sokola v Ajdovščini“ s sokolsko godbo iz Prvačine. Točno ob 4. uri pop. je dospel nepregleden vlak, ki je pripeljal s Sokoli toliko drugega občinstva iz Goriške, Tržaške in Vipavske, da je nastala na kolodvoru pravcata gneča. Ajdovski župan je sprejel izletnike z navdušenim govorom. V imenu Sokolstva mu je enako navdušeno odgovarjal br. dr. Franko, starosta „Sokola“ v Solkanu. Takoj po sprejemu so odkorakala sokolska društva v izprevodu z godbo na čelu v prijazni, ta dan ves z zastavami okrašeni trg Ajdovščino. Sokolov v kroju je bilo 150. Občinstvo jih je navdušeno pozdravljalo. Narodne dame so obsipale Sokole s svežimi cveticami. Po izprevodu se je vršila javna telovadba. Belgrajske proste vaje je izvajalo 98 telovadcev iz Trsta, Gorice, Solkana, Mirna in Prvačine ter iz Ajdovščine (24). Ta nastop nam je pokazal, da smo potrebni zveznega vadiatelja, ki bi mu bilo zlasti paziti na enakost in enotnost v vežbanju prostih vaj. Proste vaje niso bile docela zadovoljivo izvedene. Prehodov iz giba v gib nismo skoro nikjer videli izvedenih na predpisani način. Izpade opazamo v vseh društvih, da jih vadijo prekratke in premalo strumno. Tudi se je premalo razložilo telovadcem, kdaj vadiata kazatelja in kdaj vsi. Vse to naj bratska društva bratsko sprejmejo in vpoštevajo. Sicer je pa občinstvo, ki ga je bilo nad 3500, odobravalo proste vaje z neprestanim ploskanjem in navdušenimi klici živio. Po prostih vajah je bila orodna telovadba, pri kateri so nastopile 4 vrste, in sicer iz Ajdovščine, Gorice, Solkana in Trsta na drogu in

bradlji z enkratno menjavo. Orodna telovadba je uspela dokaj dobro. Dasi so tuintam delale težkoče tudi najlažje vaje, smo drugje zopet videli težje in celo vrhunške vaje dobro izvedene: n. pr. na drogu: vzmik v stojo — veletoč v stojo — skrčka, veletoč iz obrati; na bradlji: stoje na rokah, lepi prednosi, razovke s podporo ob desnem in levem komolcu, naupori v stojo in prednožke čez obe lestvini — vse to je šlo tako, da nas mora veseliti, kako se nam množe dobri telovadci. Občinstvo se ni moglo načuditi spretnosti žilavih telovadcev in je neprestano ploskalo. Prav bi bilo, ko bi vrste hkratu pričele telovaditi, hkratu menjale orodje in hkratu nehale na znamenje s trobko. Opazili smo tudi, da se premalo važnosti poklada na pravilen dostop in odstop od orodja. Po menjavi so ajdovski telovadci nastopili z različnimi prostimi skupinami, ki jih je sestavil delavni načelnik brat Brajnik; mladi telovadci so jih izvedli točno in prav dobro. Po telovadbi se je razvila ljudska veselica s plesom na Lavričevem trgu, kjer je igrala sokolska godba v dveh oddelkih. Upamo, da je bil tudi gmotni uspeh zadovoljiv in da je tudi s tem mlademu društvu zagotovljen obstoj. Želimo, da bi započeto delo tudi v tem društvu imelo mnogo uspehov in rodilo veliko sadov. Na zdar! A. K.

Ženski oddelek „Sokola“ v Kranju je priredil v nedeljo 23. vel. srpana na vrtu gosp. Mayrja veselico z javno telovadbo. Točno ob napovedani uri so prikorakale vrle Sokolice (25), članice in gojenke, pod spretnim vodstvom sestre načelnice ter se po kratkem in slikovitem nastopu razvrstile k vajam z obroči, ki so bili okrašeni s cveticami. Vadile so štiri sestave s I. sokolskega zleta v Kranju. Ne baš lahke vaje so izvajale z malimi izjemami zelo skladno in enotno ob dobrem spremljevanju godbenega

kluba „Sloge“. Vendar bi bili posamezni gibi nog lahko boljši in dovršenejši. Opaziti je bilo več nepravilnih umikov in izpadov, kar ni bilo v soglasju z ostalo lepo izvedbo. Po končanih vajah so po kratkem in lepem razvoju odkorakale s telovadišča ob gromoviti in navdušeni pohvali mnogobrojnega občinstva. Ženski oddelk je zopet pokazal lep uspeh na sokolskem polju, za kar gre pač največja zahvala vestni in marljivi načelnici, sestri Hani Sajovičevi, ki požrtvovalno deluje za razvoj in napredek oddelka. Žeteli pa bi bilo nekoliko več zanimanja in večje udeležbe Sokolov-telovadcev pri javni telovadbi in veselici. Na zdar! J.

Telovadno društvo Sokol I. v Ljubljani je priredilo v nedeljo, dne 6. septembra t. l. prvo svojo javno telovadbo, spojeno z ljudsko veselico. Komaj je leto tega, kar so nekateri dobri telovadci ljubljanskega Sokola sprožili misel, osnovati za vodmotski in šentpeterski okraj svoje sokolsko društvo, ki naj bi v ondotnih krogih vzbujalo veselje in zanimanje za sokolsko stvar in širilo sokolsko delo. Misel je rodila dejanje: osnovalo se je društvo. S svojo prvo večjo prireditvijo je društvo pokazalo, da je vredno splošnih simpatij in da deluje v pravi sokolski smeri. Telovadba in veselica sta imeli popoln uspeh. Telovadba je obsegala proste vaje, orodno telovadbo članstva, vaditeljskega zbora in vaditeljskega naraščaja ter skupino. Spored je bil dokaj obširen, ker je mlado društvo hotelo nuditi sliko notranjega delovanja od najnižje do najvišje vrste. Skoro da je bilo telovadišče premajhno ob obilem številu telovadcev. V splošnem nam je telovadba vrlo ugajala. Prihod na telovadišče, nastop telovadcev pri prostih vajah, vedenje vrst pri orodju nam je pričalo o lepi disciplini v tem društvu, kakovost vaj in izvedba o lepi izurjenosti telovadcev. Pri prostih vajah — belgrajskih — je nastopilo 38 telovadcev, častno število za mlado društvo. Izvedba je bila sigurna, časovna skladnost zadovoljiva, enakost v izvedbi povsem dobra. Ko bi bil tempo malo hitrejši, pa bi bile vaje napravile še boljši vtisk. Kazatelj žal nista bila vzorna. Pri orodni telovadbi so nastopile 4 vrste z enkratno menjavo na drogu, bradlji, konju na šir in v skoku v višino. Vrste so bile dobro sestavljene, vaje močem telovadcev primerne. V prihodnje ne bi bilo postavljati vrst v četverokotniku, ker

se s tem otežkoči splošni pregled. Vaditeljski zbor — bratje Dimic, Kandarc, Kovačič, Pestotnik — si je izbral drog in konja vzdolž ob vrvi in nudil občinstvu izreden užitek. Vaje teh znanih telovadcev so bile vseskozi vrhunške in z malimi izjemami elegantno izvedene. Škoda, da vrsta ni štela vsaj 6 telovadcev. Občinstvo je z vidnim zanimanjem sledilo vsaki vaji in z burnim odobravanjem izražalo svojo zadovoljnost. Vaditeljski naraščaj je na visoki bradlji in v skoku na višino pokazal, da vrlo napreduje. Visoka bradlja je hvaležno orodje za javne telovadbe. Spored je zaključila krasna skupina, pri kateri so sodelovali vsi telovadci. Bila je vzorno sestavljena in je občinstvu izredno ugajala. Sokol I. je s to prireditvijo pokazal svojo življensko moč: videli smo veliko, zadovoljni smo bili in le želimo, da bi društvo z istim zanimanjem in z isto vztrajnostjo delovalo tudi v naprej. Na zdar! — u —

„Sokol“ v Radovljici ima 3 ustanovne, 96 podpornih in 31 izvršujočih članov, 12 obrtnega naraščaja, 16 šolskega naraščaja in 15 ženskega naraščaja. Telovadijo: člani v torek, četrtek in soboto od 9.—10. ure zvečer, obrtni naraščaj v ponedeljek, sredo in petek od 8. do 9. ure zvečer, šolski naraščaj iste dneve od 2.—3. ure popoldne, ženski naraščaj iste dneve od 11.—12. ure dopoldne, vaditeljski zbor v torek, četrtek in soboto od 8.—9. ure zvečer. Telovadbo vodi načelnikov namestnik br. Janko Jazbec s pomočjo vad. pripravnikov bratov: Fr. Aleša, Toma Tavčarja, Jos. Brovča in Jakoba Pogačarja. Na ustanovnem občnem zboru dne 24. februarja je bil izvoljen naslednji odbor: starosta: dr. Janko Vilfan; podstarosta: Fran Štiglic; načelnik: Leon Patik; tajnik: Drago Pohlín; blagajnik: Fran Dolžan; odborniki: Pavel Kavčič, Ivan Šega, Juri Auer, Anton Trelec; preglednika računov: Rud. Kunstelj, Lav. Fürsager. Samostojni javni telovadbi sta bili: 9. vel. srpana v Ljubnem, 30. velikega srpana v Begunjah. Sodelovalo je društvo pri javnih telovadbah: dne 14. rožnika na Dobravi, dne 26. mal. srpana v Tržiču, dne 15. vel. srpana v Kranju. Pešizletji so bili: dne 25. sušca: Begunje—Poljče; dne 29. sušca: Kropa—Podnart—Podbrezje; dne 5. malega srpana: Bled—Vintgar—Jesenice. Društvo razvije na pomlad svoj prapor. Na zdar! J.